

Co možná prezident neodhadl

Miloš Balabán

Antonín Rašek se včera (Co Klaus řekl armádním velitelům, Právo, 10.11.) pozastavil nad jedním výrokem prezidenta republiky Václava Klause z jeho vystoupení na velitelském shromáždění velení armády.

Onen výrok je skutečně zajímavý: „Páni generálové a důstojníci, potřebu armády pomůžete obhájit, jen když budete spolu s některými z nás obhajovat existenci našeho státu – ve světě před globalizačními a v Evropě před unifikačními tendencemi.“

Ponechám stranou slova Antonína Raška, že by se prezident mohl pokusit svá slova vysvětlit, a rád bych se podíval na tuto věc z jiného úhlu.

Samozřejmě že nevidím do hlav generálů, vysokých důstojníků a vedení ministerstva obrany, ale troufám si odhadnout, že výrok vrchního velitele ozbrojených sil je příliš nenadchl a nesouhlasí s ním.

Důvodů je několik. Především proto, že mají dnes úplně jiné starosti, než aby se pouštěli do obrany před „globalizačními a unifikačními tendencemi“ v Evropě. Jejich starostí je v první řadě to, aby armáda byla po řadě rozpočtových škrtů v dohledné době vůbec ještě bojeschopná a aby v ní zůstali kvalifikovaní vojáci.

Varovat před unifikačními tendencemi také není na místě, opak je spíše pravdou. Velení armády musí dobře vědět, že se dnes v rámci NATO a EU řeší zásadní otázka, která často zaznívá na různých úrovních jednání v obou institucích: jak udělat více s menšími prostředky a zdroji. Nelze zavírat oči před realitou.

Ekonomická krize po celé Evropě i v USA „osekává“ vojenské rozpočty a rozhodně to lepší nebude ani v následující dekádě, kdy bude EU překonávat důsledky krize eurozóny. Racionální je pak sdružovat kapacity a prostředky armád všech zemí EU, která se do budoucna bude muset více obejít bez amerického „vojenského deštníku“.

Rozumím prezidentovi, že se mu třeba nemusí líbit myšlenka společného střediska operačního velení – evropského generálního štábu. Na druhé straně by ale mohl jako ekonom připustit, že na tom něco je, mít do budoucna místo 27 a více štábů jeden.

„Evropeizace“ evropské bezpečnosti a obrany bude ale nutná i proto, že bude nutné čelit mnoha turbulentním situacím v bezprostředním okolí Evropy, např. v bouřícím se a nepředvídatelném arabském světě.

Jednu důležitou věc prezident také neodhadl. Mluvil totiž k lidem, kteří v převážné většině prošli vzděláním a výcvikem na západních vojenských vysokých školách a akademiích. A ty se tam vždy odvíjí od toho, že skutečně efektivní obranu a bezpečnost je možné zajistit pouze v aliančním rámci.

Troufám si tvrdit, že pokud by před západními kolegy vyrukovali s tezí, že musí obhajovat existenci našeho státu před globalizačními a v Evropě unifikačními tendencemi, možná by vůbec nerozuměli, o čem mluví.

Nebylo by se čemu divit, uvědomíme-li si, že náš stát zaujímá 0,05 % zemského povrchu, žije v něm 0,15 % světové populace, na globálním HDP se podílí 0,352 % a jehož poměr exportu k HDP dosahuje 80 %...